

До уваги міжнародної музейної громадськості

Україна традиційно надає величезного значення культурному надбанню і розуміє його цінність. Для нашої країни надзвичайну вагу мають норми міжнародного права, зокрема ті, які спрямовані на захист культурних цінностей.

Всім відомо, що вже більше 2-х років Україна бореться зі збройною агресією Російської Федерації на своїй території, і цей конфлікт давно вийшов за межі регіонального, а сьогодні ще й несе загрозу збереженню національного надбання України.

У 2014 році для експонування на виставці «Крим - золотий острів у Чорному морі» в Музеї Алларда Пірсона (Нідерланди) у строк з 06.02.2014 до 28.05.2014 (з терміном передачі експонатів на тимчасове зберігання з 13.06.2013 до 12.06.2014), Міністерством культури України було погоджено передачу музейних предметів з фондів колекцій Кримської республіканської установи «Центральний музей Тавриди», Кримської республіканської установи «Керченський історико-культурний заповідник», Національного заповідника «Херсонес Таврійський» та Кримської республіканської установи «Бахчисарайський історико-культурний заповідник».

Музейні предмети, передані для експонування на Виставці, більшою частиною є знахідками, одержаними в результаті археологічних досліджень. Відповідно до Закону України «Про охорону археологічної спадщини» всі ці предмети є державною власністю, передані у встановленому порядку на зберігання до фондів музеїв, у яких зберігаються музейні колекції і предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України.

Тобто, власником всіх експонатів виставки «Крим - золотий острів у Чорному морі» є держава Україна, а не її адміністративно-територіальна одиниця Автономна Республіка Крим, не музеї Криму, за якими ці експонати до 2014 року були закріплені виключно на праві оперативного управління.

13.06.2014 закінчився термін тимчасової передачі музейних предметів відповідно до контрактів та свідоцтв на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України для експонування в Нідерландах.

Відповідно до положень статей 4 та 23 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» культурні цінності, тимчасово вивезені з України і не повернуті в обумовлений угодою термін вважаються незаконно вивезеними і підлягають поверненню в Україну.

Крім того, відповідно до статті 3 Конвенції про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 1970 р. такі культурні цінності вважаються незаконно вивезеними та підлягають поверненню до держави-учасниці Конвенції, з якої вони походять.

З 2014 року у зв'язку з окупацією Російською Федерацією частини території України, громадяни України обмежені у праві доступу до території Автономної Республіки Крим, а відтак – і до культурних цінностей, що там зберігаються.

З огляду на викладене вище, а також у зв'язку з незаконною націоналізацією Росією культурних цінностей України у Криму, з метою збереження державної частини музейного фонду України Мінкультури у спосіб, визначений чинним законодавством України, змінило зберігача музейних предметів з виставки «Крим - золотий острів у Чорному морі», визначивши таким зберігачем Національний музей історії України.

На сьогодні держава Україна є стороною судового розгляду справи про повернення в Україну так званого «скіфського золота».

Судова колегія Округного суду міста Амстердам розглянула справу у судовому засіданні 05.10.2016 і 14.12.2016 оголосила результати розгляду справи у присутності сторін та їх представників.

Суд прийняв рішення **повернути музейні цінності на територію України** та визнав відсутність повноважень вирішувати питання щодо власника вказаних музейних цінностей, застосувавши положення Конвенції ЮНЕСКО про заходи, спрямовані на заборону і попередження незаконного ввезення, вивезення та передачі права власності на культурні цінності. Суд окремо зазначив, що питання про право власності на музейні експонати має вирішуватися судами України за матеріальним правом України.

У зв'язку з наведеним та з метою забезпечення об'єктивного і неупередженого подальшого розгляду справи, просимо утримуватись від висловлення на широкий загальний оціночних коментарів щодо згаданої справи до остаточного завершення її розгляду.